

Nejvyšší soud, 23 Cdo 2058/2022

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Pavla Horáka, Ph.D., a soudců JUDr. Bohumila Dvořáka, Ph.D., a JUDr. Pavla Tůmy, Ph.D., ve věci žalobce **Aloise Škopa**, se sídlem v Mladých Bukách, č. p. 395, identifikační číslo osoby 11604433, zastoupeného Mgr. Ivetou Zetochovou, advokátkou se sídlem v Kladně, Váňova 3180, proti žalované **MV-box, s. r. o.**, se sídlem v Praze 5, Ovčí hájek 2163/24, identifikační číslo osoby 24851931, zastoupené Mgr. Pavlem Fárou, advokátem se sídlem v Praze 1, Na Příkopě 988/31, o zaplacení částky 1.800.000 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. **25 C 283/2021**, o dovolání žalované proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 3. 2022, č. j. 62 Co 55/2022-90, takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 3. 2022, č. j. 62 Co 55/2022-90, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:**I. Dosavadní průběh řízení**

1. Obvodní soud pro Prahu 5 usnesením ze dne 20. 1. 2022, č. j. 25 C 283/2021-76, rozhodl, že řízení se nezastavuje.
2. Soud prvního stupně takto rozhodl v řízení o žalobě, kterou se žalobce domáhá po žalované zaplacení částky 1.800.000 Kč s příslušenstvím s odůvodněním, že jde o nedoplatek faktury č. 262018. Žalobce uzavřel s žalovanou ústní smlouvu o dílo týkající se stavebních prací na objektu Hotel Staré Splavy na adrese Jana Roháče z Dubé 112, Staré Splavy. Cena díla byla určena souhrnným listem stavby, kde byly náklady stanoveny formou rozpočtu na částku 7.137.056,12 Kč. Žalovaná zaplatila na zálohách částku 3.986.497 Kč, po předání díla byl žalobcem vystaven souhrnný fakturační doklad č. 262018 na zbylou částku 3.150.559 Kč. Poté žalovaná zaplatila subdodavatelům žalobce částku 418.840 Kč. Žalobce tvrdí, že konečná dlužná částka činí 2.610.886 Kč, přičemž požaduje zaplacení pouze části ceny díla ve výši 1.800.000 Kč.
3. Žalovaná uvedla, že žalobce tvrzenou pohledávku již téměř před třemi roky postoupil P. P., o čemž žalovanou písemně informoval. Ten uvedenou pohledávku dále postoupil na společnost FORTH CZ s.r.o., o čemž žalovanou opět písemně vyrozuměl. Dle žalované je dána překážka zahájeného řízení, příp. věci rozsouzené, když posledně uvedená společnost se svého nároku domáhala u soudu, přičemž žaloba byla ve věci sp. zn. 5 C 513/2020 rozsudkem ze dne 27. 1. 2021 zamítnuta. Žalovaná navrhla zastavení řízení.
4. Soud prvního stupně vyšel z toho, že ke dni vyhlášení jeho rozhodnutí zde (dosud) neexistuje pravomocné rozhodnutí, které by mohlo zakládat překážku věci rozsouzené (jelikož řízení ve věci sp. zn. 5 C 513/2020 dosud nebylo

pravomocně skončeno). Dle soudu prvního stupně ani neprobíhá jiné řízení o stejném nároku mezi týmiž účastníky. Žalobu ve věci sp. zn. 5 C 513/2020 totiž podala společnost FORTH CZ s.r.o., která svůj nárok sice odvíjí od podobného (či totožného) smluvního ujednání účastníků tohoto sporu, spor o podobnou pohledávku (není vyloučeno, že jde o pohledávku stejnou) je však veden mezi jinými účastníky, což neumožňuje konstatovat, že jde o věc totožnou.

5. Soud prvního stupně uzavřel, že námitku žalované, že pohledávka byla postoupena na třetí osobu, bude podrobně zkoumat následně v řízení.
6. K odvolání žalované odvolací soud usnesením v záhlaví uvedeným usnesením soudu prvního stupně potvrdil.
7. Odvolací soud uvedl, že z obsahu spisu se podává, že žalobce se v této věci domáhá po žalované zaplacení částky 1.800.000 Kč s příslušenstvím s tvrzením, že tato pohledávka vznikla nezaplacením faktury č. 262018 v souvislosti s ústní smlouvou o dílo týkající se stavebních prací na objektu Hotel Staré Splavy, a to za tam provedené práce. Ze založeného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 27. 1. 2021, č. j. 5 C 513/2020-37, vyplývá, že společnost FORTH CZ s.r.o. se v uvedeném řízení domáhala po žalované zaplacení částky 2.850.559 Kč s příslušenstvím za provedené práce a dodaný materiál v souvislosti s objektem hotelu Passage na adrese J. R. z Dubé 112, Staré Splavy. Tamní soud tímto rozsudkem žalobu zamítl, neboť dospěl k závěru, že žalobkyni neschází aktivní věcná legitimace ve sporu, kdy smlouvy ze dne 2. 11. 2018 a ze dne 3. 5. 2019 o postoupení nárokové pohledávky vůči žalované neobsahují podpis druhé smluvní strany, tedy postupníka. Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5, č. j. 5 C 513/2020-37, již nabyl právní moci.
8. Odvolací soud neshledal důvod pro zastavení řízení z důvodu překážky věci zahájené či věci rozhodnuté. Dle odvolacího soudu není shodný ani předmět řízení, ani žalovaná částka a ani důvod, ze kterého sporná pohledávka vychází, když v jednom řízení je žalována nezaplacená faktura za provedené práce a v druhém za provedené práce a dodaný materiál. Zatímco řízení ve věci sp. zn. **25 C 283/2021** se vede ohledně pohledávky ve výši 1.800.000 Kč s příslušenstvím za stavební práce na objektu Hotel Staré Splavy, v řízení ve věci sp. zn. 5 C 513/2020 bylo rozhodováno o pohledávce ve výši 2.850.559 Kč s příslušenstvím za provedené práce a dodaný materiál v souvislosti s objektem hotelu Passage na adrese J. R. z Dubé 112, Staré Splavy.
9. Odvolací soud dále uvedl, že řízení nejsou vedena ani ohledně týchž osob, když osoba žalobce je v obou řízeních odlišná. Zároveň žalobce není ani právním nástupcem společnosti FORTH CZ s.r.o. ve smyslu rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2013, sp. zn. **29 Cdo 2254/2011**. Aktivní věcnou legitimaci bude teprve v řízení třeba zkoumat, stejně jako platnost smluv o postoupení pohledávky. Nadto odvolací soud akcentoval, že řízení vedené u Obvodního

soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 5 C 513/2020 již bylo pravomocně skončeno s tím, že žaloba společnosti FORTH CZ s.r.o. byla zamítnuta s odůvodněním, že ve věci není společnost FORTH CZ s.r.o. aktivně legitimována.

II. Dovolání a vyjádření k němu

10. Proti usnesení odvolacího soudu podala žalovaná (dále též „dovolatelka“) dovolání s tím, že je považuje za přípustné dle ustanovení **§ 237** zákona č. 99/1963 Sb., **občanský soudní řád** (dále jen „o. s. ř.“). Dle dovolatelky závisí rozhodnutí odvolacího soudu na vyřešení následujících právních otázek:
- 1) Zda se řízení (pro účely posouzení existence překážky litispendence, příp. překážky věci pravomocně rozhodnuté) týká stejných osob i v případě, kdy v později zahájeném řízení vystupuje právní předchůdce osoby, která byla/je účastníkem dříve zahájeného řízení (otázka dle dovolatelky dosud v rozhodovací praxi odvolacího soudu neřešená).
  - 2) Zda z hlediska zjišťování existence překážky zahájeného řízení je dána totožnost předmětu řízení v situaci, kdy v obou případech sporný nárok vycházel ze stejného skutkového tvrzení (nedoplnění stejné faktury), avšak v jednom z případů se žalobce rozhodl žalovat pouze část sporného nároku (dle dovolatelky se při řešení uvedené otázky odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, event. jde o otázku neřešenou).
  - 3) Zda je dána totožnost předmětu řízení v případě, kdy v žalobách sice nejsou zcela identické formulace sporného nároku (tj. skutková tvrzení se v popisu mírně odlišují), avšak z celého kontextu skutkových tvrzení ve spojení s přiloženými důkazy je nade vše pochybnost zřejmá, že v obou případech se jedná o nárok ze zcela identického skutkového základu (identické faktury), ze kterého se vyvozuje identický právní následek, jenom v jiné kvantitě (dle dovolatelky se při řešení uvedené otázky odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu, event. jde o otázku neřešenou).
11. Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci dle ustanovení **§ 241a** odst. 1 o. s. ř. dovolatelka spatřuje v tom, že odvolací soud nesprávně posoudil otázku totožnosti účastníků a totožnosti předmětu řízení.
12. Namítá, že pokud Nejvyšší soud ve své rozhodovací praxi dospěl k závěru, že řízení se týká týchž osob v případě, kdy v novém řízení vystupují právní nástupci (z důvodu univerzální nebo singulární sukcese) osob, které byly účastníky pravomocně skončeného řízení, stejný princip by se logicky měl uplatnit i u právních předchůdců osob, které byly účastníky pravomocně skončeného řízení. Dle dovolatelky je tedy nutno posuzovat jako věc týkající se týchž osob i případy, kdy později zahájené soudní řízení je zahájeno právním předchůdcem, který spornou pohledávku postoupil na osobu, která soudní řízení zahájila dříve. Jinak by mohlo docházet k úmyslnému obcházení a zneužívání ustanovení o překážce věci zahájené a věci rozsouzené a při

opakovaném postoupení pohledávek by se mohla naprosto stejná věc projednávat opakovaně.

13. Dle dovolatelky jde v obou řízeních o tentýž skutek vymáhaný vůči stejné osobě na straně žalované a vymáhaný stejnou osobou na straně žalující (tj. domnělý věřitel identické pohledávky), a to v důsledku postoupení pohledávky žalobce (Aloise Škopa) na pana P. a následně z pana P. na žalobce z řízení vedeného pod sp. zn. 5 C 513/2020 (FORTH CZ s. r. o.). Hmotněprávní nárok se v obou řízeních opírá o vztah mezi panem Aloisem Škopou žalovanou.
14. Dovolatelka s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. **29 Cdo 19/2011**, a ze dne 28. 4. 2015, sp. zn. **30 Cdo 4020/2014**, namítá, že v případech, kdy v později zahájeném řízení je žalována vyšší částka, je překážka dána v rozsahu nižší uplatněné částky. V nyní řešené věci nastala dle dovolatelky opačná situace, tj. v dříve zahájeném řízení byla z totožného skutkového základu žalována vyšší částka než v později zahájeném řízení, proto je totožnost předmětu řízení dána v rozsahu později žalované částky.
15. V dříve zahájeném řízení vedeném pod sp. zn. 5 C 513/2020 žalobce v žalobě sice uvedl, že se má jednat o nárok vzniklý nedoplněním faktury č. 262018 za dodaný materiál a stavební práce, avšak žalobce v dalším textu žaloby nárok odůvodňuje pouze nezaplacením stavebních prací, jež byly vyfakturovány předmětnou fakturou, v níž je rovněž uvedeno, že se má jednat o fakturaci za stavební práce, nikoliv i za dodaný materiál. Dále v obou žalobách je uvedena stejná adresa hotelu, je evidentní, že se má jednat o stejný objekt, pouze jinak v žalobě označený. V obou řízeních tak dle dovolatelky nárok vychází ze stejných skutkových tvrzení a jedná se o pouhé drobné formulační odchylky. Pouhé formulační nepřesnosti v obou žalobách nemohou vést k závěru o absenci totožnosti věci.
16. K dovolání žalované se žalobce vyjádřil tak, že je považuje za nepřipustné.

III. Přípustnost dovolání

17. Nejvyšší soud (jako soud dovolací dle **§ 10a o. s. ř.**) postupoval v dovolacím řízení a o dovolání žalované rozhodl podle **o. s. ř.** ve znění účinném od 1. 1. 2022 (viz čl. II a XII. zákona č. **286/2021 Sb.**). Po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle **§ 241** odst. 1 **o. s. ř.**, Nejvyšší soud zkoumal, zda dovolání obsahuje zákonné obligatorní náležitosti dovolání a zda je přípustné.
18. Podle ustanovení **§ 236** odst. 1 **o. s. ř.** dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští.
19. Podle ustanovení **§ 237 o. s. ř.** není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího

soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

20. Dovolací soud je při přezkoumání rozhodnutí odvolacího soudu vázán uplatněným dovolacím důvodem (srov. § 242 odst. 3 větu první o. s. ř.); vyplývá z toho mimo jiné, že při zkoumání, zda napadené rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo která již dovolacím soudem vyřešena byla, ale má být posouzena jinak, a zda je tedy dovolání podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné, může posuzovat jen takové právní otázky, které dovolatel v dovolání označil.
21. Protože dovolání může být podle ustanovení § 237 o. s. ř. přípustné jen tehdy, jde-li o řešení právních otázek, je dovolatel oprávněn napadnout rozhodnutí odvolacího soudu pouze z důvodu, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.).
22. Dovolání je přípustné, neboť odvolací soud se při řešení otázky, zda je dána totožnost předmětu řízení a totožnost osob, odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.

IV. Důvodnost dovolání a právní úvahy dovolacího soudu

23. Dovolání je i důvodné.
24. Dle dovolatelky odvolací soud nesprávně posoudil otázku totožnosti předmětu řízení. V obou řízeních nárok vychází ze stejných skutkových tvrzení a jedná se o pouhé formulační odchylky. Namítá, že v řízení vedeném pod sp. zn. 5 C 513/2020 žalobce v žalobě sice uvedl, že se má jednat o nárok vzniklý nedoplněním faktury č. 262018 za dodaný materiál a stavební práce, avšak v dalším textu žaloby nárok odůvodňuje pouze nezaplacením stavebních prací, jež byly vyfakturovány předmětnou fakturou, v níž je rovněž uvedeno, že se má jednat o fakturaci za stavební práce, nikoliv i za dodaný materiál. Dále v obou žalobách je uvedena stejná adresa hotelu, je evidentní, že se má jednat o stejný objekt, pouze jinak v žalobě označený. Odvolací soud rovněž dospěl k nesprávnému závěru, že při rozdílných žalovaných částkách totožnost předmětu řízení dána není.
25. Dovolatelka rovněž namítá, že v předmětné věci je dána též totožnost účastníků řízení, když v později zahájeném řízení vystupuje právní předchůdce, který spornou pohledávku postoupil na osobu, která řízení zahájila dříve. Dovolatelka vychází z toho, že došlo k postoupení pohledávky žalobce (Aloise Škopa) na pana P. a následně z pana P. na žalobce vystupujícího v řízení vedeném pod sp. zn. 5 C 513 /2020 (FORTH CZ s. r. o.).
- 26.

Odvolací soud v nyní řešené věci vyšel z toho, že rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 5, č. j. 5 C 513/2020-37, již nabyl právní moci (odvolací řízení bylo zastaveno). V dané věci je tak rozhodné posouzení otázky, zda je dána překážka věci pravomocně rozsouzené.

Obecně k totožnosti řízení

27. Dle § 103 o. s. ř. kdykoli za řízení přihlíží soud k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení).
28. Dle § 159a odst. 4 o. s. ř. jakmile bylo o věci pravomocně rozhodnuto, nemůže být v rozsahu závaznosti výroku rozsudku pro účastníky a popřípadě jiné osoby věc projednávána znovu.
29. Překážka věci pravomocně rozhodnuté (rei iudicatae), jakožto neodstranitelný nedostatek procesní podmínky, který je důvodem k zastavení řízení, nastává, má-li být v novém řízení projednána stejná věc (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 28 Cdo 2319/2016, či ze dne 9. 2. 2016, sp. zn. 28 Cdo 3804/2015). Jde o uplatnění zásady „ne bis in idem“, která má zabránit dvojímu projednávání a rozhodování o témže předmětu řízení mezi týmiž účastníky (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. 23 Cdo 730/2010, nebo ze dne 7. 11. 2018, sp. zn. 28 Cdo 3249/2018).
30. Rozhodovací praxe dovolacího soudu je dlouhodobě ustálena v názoru, že totožnost řízení, která je rozhodná pro posouzení překážky věci rozhodnuté, je dána totožností jejich předmětu a totožností účastníků. Předmětem občanského soudního řízení je žalobcem uplatněný procesní nárok, který je vymezen jak právně relevantními skutkovými okolnostmi, tak žalobním petitum určujícím povinnost či právo, o nichž má na základě podané žaloby být rozhodováno (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2001, sp. zn. 20 Cdo 463/99, a ze dne 12. 12. 2001, sp. zn. 20 Cdo 2931/99, uveřejněná ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod čísly 60/2001 a 85/2003, dále usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 3. 2002, sp. zn. 22 Cdo 1646/2000, ze dne 6. 6. 2013, sp. zn. 28 Cdo 2893/2012, nebo ze dne 29. 3. 2022, sp. zn. 23 Cdo 370/2022). Tentýž předmět řízení je dán tehdy, jestliže tentýž nárok nebo stav vymezený žalobním petitum vyplývá ze stejných skutkových tvrzení, jimiž byl uplatněn (ze stejného skutku). Podstatu skutku (skutkového děje) lze přitom spatřovat především v jednání (a to ve všech jeho jevových formách) a v následku, který jím byl způsoben; následek je pro určení skutku podstatný proto, že umožňuje z projevů vůle jednajících osob vymezit ty, které tvoří skutek. Pro posouzení, zda je dána překážka věci pravomocně rozhodnuté, není významné, jak byl soudem skutek, který byl předmětem řízení, posouzen po právní stránce. Překážka věci pravomocně rozhodnuté je dána i tehdy, jestliže skutek byl soudem posouzen po právní stránce nesprávně, popřípadě neúplně (např. skutek byl posouzen jako vztah ze smlouvy, ačkoliv ve skutečnosti šlo o odpovědnost za bezdůvodné obohacení).
31. Co do totožnosti osob není samo o sobě významné, mají-li stejné osoby v různých řízeních rozdílné procesní postavení (např. vystupují-li v jednom řízení jako žalovaní

a ve druhém jako žalobci). Týchž osob se řízení týká i v případě, že v pozdějším řízení vystupují právní nástupci (z důvodu universální nebo singulární sukcese) osob, které jsou (byly) účastníky již skončeného řízení (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2013, sp. zn. [29 Cdo 3967/2011](#), usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. 6. 2021, sp. zn. [20 Cdo 1425/2021](#), či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 6. 2021, sp. zn. [23 Cdo 720/2021](#)).

32. Uvedený závěr lze obdobně vztáhnout i pro právní předchůdce. Řízení se týká týchž osob tedy i v případě, vystupují-li v novém (pozdějším) řízení právní předchůdci původních účastníků řízení.
33. V usnesení ze dne 28. 4. 2015, sp. zn. [30 Cdo 4020/2014](#), uveřejněném ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 90/2015, pak Nejvyšší soud vyložil, že domáhá-li se žalobce v pozdějším řízení náhrady újmy na základě totožných skutkových tvrzení jako v řízení již dříve zahájeném a dosud pravomocně neskončeném, ovšem požaduje vyšší náhradu než v řízení prvním, pak je dána překážka řízení (věci zahájené) pouze co do části, v níž se žalobní žádání překrývá s žádáním v řízení prvním. Uvedené závěry jsou použitelné i při posuzování existence překážky věci rozsouzené (srov. například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 7. 2017, sp. zn. [30 Cdo 506/2016](#)).

K totožnosti předmětu řízení v poměrech projednávané věci

34. Odvolací soud v nyní projednávané věci dovedl, že není dána překážka věci rozhodnuté, když shodný není ani předmět řízení, ani žalovaná částka a ani důvod, ze kterého sporná pohledávka vychází. Uvedený závěr odůvodnil poukazem na to, že zatímco řízení ve věci sp. zn. [25 C 283/2021](#) se vede ohledně pohledávky ve výši 1.800.000 Kč s příslušenstvím za stavební práce na objektu Hotel Staré Splavy, v řízení ve věci sp. zn. [5 C 513/2020](#) bylo rozhodováno o pohledávce ve výši 2.850.559 Kč s příslušenstvím za provedené práce a dodaný materiál v souvislosti s objektem hotelu Passage na adrese J. R. z Dubé 112, Staré Splavy.
35. Uvedené posouzení otázky totožnosti předmětu řízení je však rozporné s výše uvedenými závěry ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu.
36. V nyní řešené věci (sp. zn. [25 C 283/2021](#)) se žalobce domáhá zaplacení částky 1.800.000 Kč s odůvodněním, že s žalovanou uzavřel smlouvu o dílo týkající se stavebních prací na objektu Hotel Staré Splavy na adrese Jana Roháče z Dubé 112, Staré Splavy. Žalovaná částka představuje nedoplatek z ceny díla, přičemž žalobce poukazuje na to, že jde o nedoplatek faktury č. 262018.
37. Z obsahu spisu, konkrétně ze založeného rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 5, č. j. [5 C 513/2020-37](#), plyne, že v tam řešené věci se žalobce domáhal zaplacení částky 2.850.559 Kč s příslušenstvím s tím, že pohledávka vznikla nedoplatením faktury za provedené práce a dodaný materiál. Uvedl, že žalovaná objednala u původního věřitele (Aloise Škopa) stavební práce v objektu hotelu Passage na

adrese J. R. z Dubé 112, Staré Splavy, přičemž po zhotovení díla vydal zhotovitel fakturu č. 262018, žalovaná však cenu za dílo nedoplatila. Blíže pak žalobce odůvodnil též postoupení předmětné pohledávky.

38. Z uvedeného se podává, že byt' je v jednom řízení předmětný hotel označen jako „Hotel Staré Splavy“ a ve druhém jako „hotel Passage“, adresa hotelu se shoduje. Rovněž na základě pouhého poukazu odvolacího soudu na to, že v jednom řízení je požadována platba za „provedené práce“ a ve druhém za „provedené práce a dodaný materiál“, nelze bez dalšího uzavřít, že předmět řízení (ať už v celém rozsahu či např. jen v určité části) není totožný. Ani skutečnost, že v pravomocně skončeném řízení byla požadována vyšší částka než v nyní projednávané věci, neodůvodňuje závěr, že totožnost předmětu řízení nemůže být dána.
39. Odvolací soud se dostatečně nezabýval tím, zda v obou řízeních jde o tentýž nárok nebo stav vymezený žalobním petitum, jenž vyplývá ze stejných skutkových tvrzení, jimiž byl uplatněn (ze stejného skutku). Právní posouzení odvolacího soudu je tak v tomto ohledu neúplné, tudíž nesprávné.

K totožnosti osob v poměrech projednávané věci

40. Odvolací soud v řešené věci uvedl, že řízení není vedeno ohledně týchž osob, jelikož osoba žalobce je v obou řízeních odlišná, přičemž žalobce není ani právním nástupcem společnosti FORTH CZ s. r. o. Jak však plyne z výše uvedených závěrů, řízení se týká týchž osob i v případě, vystupují-li v novém (pozdějším) řízení právní předchůdci původních účastníků řízení.
41. Jestliže se tedy odvolací soud při posouzení otázky, zda je dána totožnost osob, nezabýval tím, zda žalobce není právním předchůdcem společnosti FORTH CZ s. r. o., je jeho právní posouzení i v tomto směru neúplné, tudíž nesprávné, a závěr o tom, že překážka věci pravomocně rozhodnuté dána není, je předčasný.

K aplikaci ustanovení § 135 o. s. ř.

42. Podle ustanovení § 135 o. s. ř. soud je vázán rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů, a kdo je spáchal, jakož i rozhodnutím o osobním stavu; soud však není vázán rozhodnutím v blokovém řízení (odstavec 1). Jinak otázky, o nichž přísluší rozhodnout jinému orgánu, může soud posoudit sám. Bylo-li však o takové otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází (odstavec 2).
43. Tam, kde různé soudy v různých věcech s různými účastníky řeší jako předběžnou stejnou otázku, by sice obecně soudy měly postupovat tak, aby při posuzování stejné skutečnosti nedospívaly k rozdílným právním závěrům, s přihlédnutím k tomu, že skutkový stav věci může být v různých řízeních zjištěn odlišně, však nelze vyloučit ani možnost, že si různé soudy vyřeší tutéž předběžnou otázku rozdílně (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 29 Cdo 726/2007).
44. Aby při posouzení otázky, o níž bylo vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z takového rozhodnutí podle § 135 odst. 2 o. s. ř. mohl vycházet, je třeba, aby o ní

bylo rozhodnuto ve výroku rozhodnutí. Je-li určitá otázka řešena jako předběžná v odůvodnění rozhodnutí, není zde dán vztah k jinému soudnímu řízení.

45. Za předpokladu naplnění požadavku totožnosti předmětu řízení proto soud nevychází bez dalšího v otázce totožnosti osob v případě žalob proti témuž dlužníku ani z posouzení právního nástupnictví žalujícího věřitele v předchozím řízení ve smyslu § 135 odst. 2 o. s. ř., byla-li tato otázka řešena jako předběžná.
46. Otázku právního nástupnictví, tedy zdali procesní nárok uplatňuje právní předchůdce či právní nástupce věřitele žalujícího v předchozím řízení, soud v novém řízení posoudí samostatně. Dospěje-li k závěru, že právo uplatňuje právní předchůdce či právní nástupce, jde o překážku věci zahájené, resp. v případě již pravomocně rozhodnuté věci o překážku rei iudicatae, a řízení zastaví. V opačném případě věc projedná.
47. Závěr o neexistenci právního nástupnictví, ke kterému dospěl soud v předchozím řízení (a žalobu „právního nástupce“ proto zamítl), není závazný pro soud v následném řízení, v němž proti témuž dlužníku vystupuje původní věřitel. Dojde-li v následujícím řízení soud k závěru, že pohledávka postoupena byla a předchozí žalobě právního nástupce mělo být vyhověno, soud řízení o nové žalobě zastaví. Žalovaný dlužník by z pohledu významu § 159a odst. 1 o. s. ř. neměl být vystaven uplatnění stejné pohledávky opětovně.
48. Lze tak shrnout, že řízení se týká týchž osob i v případě, že v pozdějším řízení vystupuje právní předchůdce osoby, která byla účastníkem již skončeného řízení. Otázku právního nástupnictví, tedy zdali stejný procesní nárok uplatňuje právní předchůdce či právní nástupce žalobce v předchozím řízení, soud v novém řízení posoudí samostatně.
49. V poměrech projednávané věci se uvedené závěry projeví tak, že otázku právního nástupnictví, jako součást celkového posouzení překážky věci rozhodnuté, si soud posuzuje bez ohledu na rozhodnutí v předchozí věci (rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 27. 1. 2021, č. j. 5 C 513/2020-37).

V. Závěr

50. Protože rozhodnutí odvolacího soudu není z výše uvedených důvodů správné a podmínky pro jeho změnu dány nejsou, Nejvyšší soud, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1 věta první o. s. ř.), napadené usnesení odvolacího soudu zrušil (§ 243e odst. 1 o. s. ř.).
51. Právní názor dovolacího soudu je pro soudy nižších stupňů závazný (§ 243g odst. 1 část první věty za středníkem o. s. ř., § 226 odst. 1 o. s. ř.).
52. Protože se tímto rozhodnutím řízení ve věci nekončí, bude i o náhradě nákladů tohoto dovolacího řízení rozhodnuto v konečném rozhodnutí soudu prvního stupně, popř. odvolacího soudu.

Poučení: Proti tomuto usnesení není opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 20. 9. 2023

JUDr. Pavel Horák, Ph.D.

předseda senátu

Zdroj: <http://www.nsoud.cz>